



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd religiosus in cunctis bonum exemplum præbeat. Cap. xxix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Si literatus es, tractatio aliquorum sacra Scriptura locorum, non te pratercat, ita tamen ut non curiositatem, sed deuotionem, sed profectum, sed amoris ardorem exquiras. Tade ea omnia in tuis colloquiis tractare poteris, quae te ad virtutem moueant, & audientes, ac ex tuo ore pendentes edificent.

lusi. lib. de discip. et perf. monast. conuer. c. 15.

Viros religiosos, & spirituales, has & similes res debere in suis colloquiis frequenter tractare Beatus Laurētius Iustinianus his penē verbis monet. Studeat ergo Christi serui, cum in vnum congregatur, & inuicem reperiantur, semper de rebus necessariis, vel de animae profectibus habere sermonem. Maximam namque & indeficientem loquendi materiam inuenient, si de miseria praesentis vitae, de periculis huius peregrinationis, de variis tentationum generibus, de Diaboli fraudibus, & de vitiorum deformitate, de virtutum ornamentis, & meritis, de mortis inuitabili necessitate, de poenis inferni, de regno Dei, & premio Paradisi, frequētius verò de Dei ineffabili charitate, humano generi per Christum, & in Christo exhibita. De huiusmodi autē tā pro Dei amore, & dilectione, quā pro audientium edificatione, & suimet profectu, Dei serui tractare nō desinant, spiritualibus spiritualia propinātes. Dent verò unicuique proprium verbi pabulum iuxta personarum qualitatem, & temporū. Nemo autem de ignorantia excusare se valet, cum Dominus per Prophetā dicat: Aperi os tuum, & implebo illud. Quod patēter in se David completū fuisse testatur, cū dicit, Os meū aperui, & atraxi spiritum. Non enim tam composita verba, & humanae scētiā eloquētia ornata, quā ignita, & puro prolata corde approbat Dominus. Qui autē haec attentē perlegerit, manifestē cognoscat, quā miserī sunt homines, qui his sublimibus rebus spretis se perloquuntur de cibo, & potu, de corporalibus commodis, de lucris, de dignitatū acquisitione, & de aliis peioribus in quibus suum affectum collocarūt. Hi namque similes sunt illis, qui cum possent suaues, & pretiosos cibos edere, amarus, & veneno infectos praereliquunt, quibus seipos interimāt. Intelligit etiā, quā reprehensibiles, & damnabiles sunt religiosi, qui quae iam euouerūt, & ut vilia contempserunt, semper ore volunt, & ea iterum masticantes, & proloquētes, se nō mundi contēptores, sed amatores ostēdūt. Et quemadmodū mendici re nihil habēt, sed desiderio omnia possidēt, & nihil est eorum corde insatiabilius, ita isti professione a mundo elōgati sunt, verbis autē, & desideriis, & animi distractionibus plus sunt, quā saeculares mundo submersi. Nos si ad perfectionem venire cupimus, fugiamus hanc pestem, & statu ac professione facti caelestes, semper caelestia & diuina tractem. Et ut huic documēto verba Ambrosij finem imponant, sit nobis semper in corde, & in ore meditatio sapientiae, & lingua nostra loquatur iudicium, lex Dei in corde nostro sit. Ideo nobis dicit scriptura: Loqueris in illis, sedēs in domo tua, ambulans in via, dormitans, resurgens. Loquamur ergo dominum Iesum, quia ipse est sapiētia, ipse est verbum, & verbum Dei. Ipsum spirat, qui sermones eius resonat, & verba meditat. Ipsum sepe loquamur, cū de sapiētia loquimur, ipse est, cū de virtute loquimur, ipse est, cū de iustitia loquimur, ipse est, cū de pace loquimur, ipse est, cū de veritate, & vita, & redēptione loquimur, ipse est. Ista verba loquamur, quorum dulcedine capti dicemus: Quā dulcia faucibus meis eloquia tua super meliori meo. Verē mel superat, quae omnē mundi suauitatē excedūt, Mel superant, quae Christū veram dulcedinē ad nos aduocāt, quae amorē virtutis excitāt, & nos perfectionis amatores, & virtutum sectatores ostēdunt.

Psal. 80.

Psal. 118.

Ambros. in psal. 36.

Deut. 6.

1. Cor. 1. Ioan. 1.

Psal. 118.

Quod religiosus in cunctis bonum exemplum praebet.

CAPVT XXIX.



ON sufficit bonum loqui, sed bonum facere necesse est, imò ideo bona loquimur, aut quia bonum facimus, vel ut illi, qui nos audiunt, & nos etiam simul cum illis bona faciamus. Qui enim bonum loquitur, sed bonum non facit, similis est arbori sterili, quae frondibus arboris fructuosae se vestit. Nam verba folia sunt, & verba bona, folia arboris bonae, quae fructus bonorum operum ferre solet: his verò foliis arbor infructuosa se dissimulat, dum homo bene loquitur, & fructus bonorum operum ferre non curat. Qui ergo ad perfectionem assequendam bonum loquitur, bonum etiam operemur, & qui sanctis sermonibus nosmet ipsos, & alios audientes erudimus, bonum quoque illis exemplum praebemus. Id nobis maxima cura sit, ut fratres nostri nihil in nobis videant aut nihil de nobis audiant, quod ipsos offendat, aut quod videntes, vel audientes non ad virtutis imitationem accendat. Vtilia nobis, & licita, imò & aliquatenus necessaria interdum rescindenda sunt, & cum aliqua incommoditate in victu, in vestitu, in ministerio, in habitatione viuendum, ne pusillus scandalizetur, & nostrae imitationis praetextu, eo, quod nobis quidem necessarium esset, sed illi superfluum est, vestiatur. Quo spiritu abundabat Paulus cum dicebat: Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate. Nam quaedam nobis secundum diuinam vel humanam legem aut secundum regulam nobis licita, & cōcessa sunt, quae tamen nec nobis, nec aliis expediunt. Non quidem nobis, quia eorum admisione, fratribus pusillis suspectos nos facimus, & non bonum exemplum praebemus, nec etiam illis, quia exemplo nostro edocti quae nobis licita essent, illis, autē illicita sunt, audent, ut adolescēs verbi gratia, robustus, & firmus, more senis, & infirmi vult viuere, & minores, aut incipientes sanctam perfectionem, libertatem gestiant imitari. Ab his nobis licitis, sed nec nobis, nec aliis expedientibus abstinere debemus, ne fratribus scandalo simus, & sub inanium suspicionum, & temerarium iudiciorum potestate redigamur. Alio verò loco idem Beatus Apostolus, ad idem clariùs & manifestius hortatur dicens: Omnia mihi licent, sed nō omnia edificant. Nemo quod suum est querat, sed quod alterius. Quasi non omnia nobis licita, sed omnia dumtaxat alios edificantia admittenda sint, ut ad Christi imitationem nō nobis ipsis placeamus, nec quod nobis delectabile est, sed quod aliis est utile, & proficuum queramus. Videat itaque seruus Dei perfectionis cupidus, praesertim si non solus, sed in fratrum congregatione viuat, ne propriam consolationem, aut vtilitatem regulam suorum operū faciat, sed aliorum in omnibus (quo ad fieri poterit) edificationē querat. Alioquin & seipsum turbabit, & internam tranquillitatem ad sectandam vitam spiritualem summē necessariā amittet, & alios, quibus ut spiritualis vir deberet proficere, malis exēplis offendet. Indiget forsitan cultiori cibo ob corporis nō nullā imbecillitatem, sed nō ita manifestē, ut omnes aduertant, ac ideo scandalo est fratribus illa exquilita lautities: relinquit illū cibum dicens cū Paulo. Si esca scandalizat fratrem meum, nō manducabo carnē in aeternū, ne fratrem meum scandalizem. Indiget nōnulla remissione, quo tempore alij laborāt, illā in cōmodiorem opportunitatē differat, & cū aliis labore prout potuerit, ne sua illos minis prudētī vacatione

Paul. 1. Cor. 6.

1. Cor. 10.

1. Cor. 8.

constritet. Velle orare, aut meditari, aut legere, cum omnes fratres aliquod munus publicum obeunt, ut cum exempli gratia, peccatorum confessiones excipiunt, voluntatem suam abneget, & illis se socium, comitem, & adiutorem præbeat, ne ipsi sub onere relicti forsitan obmurmurent. Nam bona, & necessaria interdum omittenda sunt, ut meliora, aut magis necessaria faciamus, & in omnibus nos adificationis ac boni exempli amatores commonstramus.

Si autem bona hac regula metienda sunt, & ita præstanda, ut neminem lædant, & vniuersos adificet, quanto diligentius sunt mala boni exempli causa vitanda: Profecto qui vel hac de causa mala & imperfectiones non cauet, & apud alios, quantum sibi possibile fuerit, sine reprehensione non viuat, reus non tantum suorum peccatorum, sed & eorum, qui ipsam imitantur, efficitur. Sicut enim qui alios ad furandum inuitat, si illi, quod abstulerunt, non reddant, non tantum quod ipse surripuit, sed quod comites rapuerunt, iure restituet: ita qui malo exemplo suo ad detrahendum, ad frangendum silentium, ad minus promptam obedientiam, vel ad quid simile allicit, se suo peccato, & aliorum etiam peccatis atringit. Hunc etiam Bernardus, Domini hostem, & persecutorem appellat. Vereor, inquit, dilectissimi, ne quis forte sit, & in nobis Domini persecutor, quia manifesta docuit ratio, impedire salutem, esse persequi Saluatorem. Quas ego de salute animæ meæ fratri illi gratias agere possum, qui mihi propinat detractionis fraternæ venenum? Merito detractores Deo odibiles describuntur, tamquam persecutores. Quid & is, qui exemplo suo ad remissius agendum ceteros prouocat, aut singularitate turbat, aut inquietat curiositate, aut impatientia sua, & murmuratione molestat, aut quocumque modo constritat spiritum Dei, qui in eis est, scandalizans vnum de minimis istis creditibus in eum: Nonne & hic manifestè persequitur Christum? Ut ergo persecutorum & nomen & crimen longe sit semper à nobis, obsecro vos dilectissimi, benignos semper & mites exhibeamus, nos iniucem supportantes omni patientia, & ad id quod melius & perfectius est alterutrum prouocantes. Hoc curauit Eleazarus vnus de primoribus Ierosolymæ, & ista ratione ora se ad idololatriam excitantium occlusit. Non enim ætati nostræ dignum est, inquit, fingere: ut multi adolefcentium arbitantes Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum, & ipsi propter meam simulationem, & propter modicum corruptibilis vitæ tempus, decipiatur. O mirabilem virum, qui primò ne Deum offenderet, & diuinam legem transgrediretur, deinde ne alios post se ad malum traheret, & sui flagitij imitatores efficeret, in quo se Dei hostem ostenderet, à crimine prohibite mädicationis abstinuit. Sequamur & nos virum istum, & pro nostra possibilitate, ne creatorem offendamus, & ne fratribus nostris scädalo simus, omnia peccata vitemus In malis fugiendis, & in bonis admittendis, sicut hic beatus vir, tum gloriam Dei nostri, tum proximorum adificationem queramus, ut & ignominiam, quæ ipse euasit, abiiciamus, & verissima gloria tum in hac tum in alia vita cumulemur. Felix enim anima, ut inquit Dionysius. Richelius, quæ in cõgregatione bene versando, multorum est gaudiu, atque confratribus sanctitatis exemplum, cuius humilitas alterius confudit su perbiã, cuius patientia confodalliu extinguit furorem, cuius mititas proximi iracundiam superat, cuius feruor inertiam alieni teporis exfuscitat: quæ fratrem suum turbatum, atque tentatum, mœstum itemque & afflictum, adificare consolarique nouit. Quantum verò sit periculum eorum, qui bonis ex-

Bern. ser. 1. de conser. D. Pauli.

Rom. 1.

2. Mach.

Dionys. li. 1. de vita christi sine secularij. ar. 6.

A plis aliis præluere non satagunt, statim explicat, dices: At verò vnu quoque certum est, quod Eusebius ille Emislenus vel potius Eucherius Lugdunensis factetur, nimiumque horrendum existit, & ite incessanter pensandum: Quod nisi in clauitro nostras quotidie circumcidamus & refecemus passiones, multò vitique hic deteriores efficiamur, quam in saculo viuentes exitimus, sic ut nostra posteriora prioribus, fiat peiora. Heu quare negligimus: cur vocatione nostram non semper aspicimus? Quamobrem velut tuti, & tamquam si omnium euasissent laqueos periculorum, viuimus, magis verò dormimus, atque tepescimus. Hac, omnia sanctus hic pater. Quibus certe satis ostendit præpostera exempla esse plena periculis, bona verò, & aliis magnam vtilitatem asserre, & nobis immortalem gloriam comparare. Nam si malis exemplis fratribus nostris nocemus, sicut cælum fulmina intorquens, eorum animas prauitate nostrarum actionum extinguiamus. Sic enim interpretatur Gregorius illud Iob. Ignis Dei cecidit è cælo, & tactas oues, puerosque cõlampst. Si autè exemplo sanctorum operum eos ad bonum incitamus, optimè nobis cõgruit illud Pauli: quia Christi bonus odor sumus Deo, in iis, qui salui fiunt, & in iis qui pereunt: alius quidem odor mortis in mortem, alius autem odor vitæ in vitam. Nam sicut radij solis ipsi boni ceram liquefaciunt, & lutum obdurant, ita boni exempli odor bonus atque suauis bonos ad bonum instigat, & malos sua ipsorum culpa ad bonum non iuuat.

C Omnibus quidem viris sanctis solemne fuit, se ipsos veluti specula aliorum hominum facere, in quibus suas maculas videat, & semper suam vitam sanctis operibus plenam, in virtutis exemplum aliis hominibus exhibere. Spiritus enim sanctus dicit illis per os Pauli Prouidetes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Quare non putat, se virtuti satisfacere, si ita viuant, ut Deo placeat, nisi etiam aliis fratribus suis vitam exemplo proficiant. Nam sicut viri nobiles non tantum regi, sed etiam omnibus civibus volunt in cultu, in vestibus, in seruis, in comitibus illustres, & nobiles apparere: ita & iusti non tantum coram Deo, verum & coram aliis fidelibus eniti debent, ea intentione, qua statim dicemus, virtutis opera cõmonstrare. Et quemadmodum aurum non quidè Domino suo aurum, & reliquis lutu apparet, sed omnibus illud aspicietibus, pulillis, & magnis, se autem fulgidum, & pretiosum ostendit: ita perfectus vir non solum Deo, (quæ Dominu constitetur) sed & omnibus aliis, siue boni sint, siue mali, suam virtutem bene viuendo, & omne quod oculos aspicietium offendat, cauendo, pro gloria Domini manifestat. Bernardus certe perfectorum vitam describens, eos pingit bonis sepe operibus insistentes, & bonu exempli enixè curantes. Sancti Dei homines, quãdiu fuerunt in hoc saculo, non cessauerunt currere in bonis operibus, scilicet in ieiunijs, in vigilijs, in elemosynis, in castitate, in cõtinencia, in lãganimitate, in patientia, in suauitate, in orationibus, in persecutionibus, in beneuolencia, in fame, & siti, in frigore, & nuditate in laboribus multis pro Christi nomine. Sancti homines despererunt presentem mundum, ut æternu regnu acquirerent, non acceperunt hic promissiones, vel diuitias miserabiles huius sæculi, quæ perducunt homines male eis vitæ ad tormenta inferni, sed hanc patriam tota intentione relinquentes, ad cœlestem Ierusalem leuauerunt oculos suos. Homines Sancti vitauerunt peccatū in verbo, in facto, in cogitatione, in visu, in auditu, in motu in oculis, in manibus, in ira, in pedibus, in rixis, in furore, in dissensione, in vana gloria, in superbia, in elatione, in cupiditate, in gula, in somnolentia, in

Iob. 1. Greg. 2. mor. c. 28. 2. Corin. 2.

Roman. 12.

Bern. ser. 10. ad se. 11. m.

fornicatione, in violentia, custodientes corpora sua, & animas suas, duobus modis ieiunant. scilicet à vitis, & acibus. bona est abstinentia ciborum, sed multò est melior abstinentia vitiorum. Inde Ecclesia de suis membris, id est, de iisdem sàctis Patribus, dicit, Manus meae distillauerunt myrrham: Quid per manus, nisi operationes sanctorum intelligimus, & quid per myrrham nisi mortificatio carnis, & mortificatio vitiorum accipitur? Manus Ecclesiae Sancti homines sunt, bona operantes, de quibus dicitur: Operati sunt iustitiam. manus ergo Ecclesiae myrrham honorum operum stillant, quia nobis exempla bene viuendi demonstrant, & vt vitia carnis nostrae mortificemus, praedicant. Si ita Sancti vitam suam instituerunt, nos qui ad eorum sanctitatem peruenire cupimus, necesse est, vt eisdem passibus gradiamur. Hæc quippe est hominum prudentium consuetudo, vt si honorem, vel dignitatem aliquam, aut diuitias, aut principum gratiam assequi cupiunt, eam viam in eius assequitione teneant, per quam alij breuiter, & securè eandem rem adepti sunt. At vniuersi perfecti perfectionis dignitatem sūt assequuti non aliter quàm bonis operibus inhæredo, & virtutis exempla monstrando. Vanus ergo, & stultus est qui opposita via incedit, & putat se mentis puritatem adepturum, dum imperfectionibus inhæret, & suis peccatis alios scandalizat, & mali exēpli in cōgregatione odorem emittit. Certum est, quia quæ seminauerit homo, hæc & metet, quòd si tu in aliis exemplo vitæ tuæ feminas corruptione, metes non perfectionem sed corruptionem, & si feminas discordiam, & inobedientiam, gehennam colliges, non vitam æternam.

Meritò verò Dominus à viris spiritualibus, & perfectionem sitientibus boni exempli lumen exquiris, quoniam ex ipso homines imperfectos, & tepidos viam salutis docet, & ipsomet iustos feruentiori virtutis desiderio succendit. Sint, inquit, lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris. Lucernæ, teste Gregorio, opera iusta designant, quæ non extinctæ, non absconditæ, non sub nocte delitescunt, sed ardentes, & lucentes deponuntur, vt ab omnibus videantur. Quis enim lucernam ardentem, & impositam candelabro non videat? quis ab ea ducatur suis gressibus non accipiat? cuius oculi splendore eius non illuminentur? cuius pedes non dirigantur? Sint itaque iustorum opera, tamquam lucernæ ardentes, quæ omnes videant. Videat autem ea, vt non tantum Euangelio prædicato, sed etiam viuo, & ad praxim redactò viam salutis addiscant. Videant contemptum sæculi, quo à Deo donatus es, vt sæculum contemnant, videant tuam humilitatem, vt se deiciant: Videant tuam castitatem ac circumspectionem, vt seminarum cōsortia, & corporis luxus, & omnem habendi occasionem fugiant: Videant tuam paupertatem, vt crumena & pecuniis se expolient: Videant denique tuam obseruantiam, ac amorem disciplinæ, vt simili obseruantia, & amore se vestiant. Videant, & tunc videri timeas, præsertim si iam vitæ spiritualis infantiam excessisti, quia non facis, vt videaris, sed vt Deus in te glorificetur, & habeat seruos, qui palam illum opere cōsueant, & nequaquam viam virtutis erubescant. Videant, quia sic placitum est ante Deum, qui vult suos seruos fideles agnosci, & malorum ac tepidorum vitam eorum cōuersatione damnari. Seruire Deo, & perfectionem querere, non est monetam adulterare, aut crimen læsæ maiestatis admittere, quod debeat in occulto fieri, sed est, Deo placere, Angelos lætificare, Sanctos imitari, mun-

dum nobilitate, impios à Dei indignatione defendere, quare debet sine vllò timore, & sine vlla erubescencia præstari. Qui malè agit, odiat lucem, & non veniat ad lucem, vt non arguantur opera eius: at tu, qui facis veritatem, venias ad lucem, vt manifestentur opera tua, quia in Deo sunt facta. Excipe verba Bernardi, qui Gregorij testimonio suffultus, causam istam, ob quam præbendum sit bonum exemplum, manifestat. Venerabilis virgo (ait ad sororem loquens) desidero, vt luceas omnibus ancillis Dei, quæ tecum sunt in monasterio, bene viuendo: quia sicut ait Beatus Gregorius, qui aliis suam vitam abscondunt, in semetipsis accensū sunt, sed aliis in exemplum luminis non sunt. Illi verò, qui exempla virtutum, & per vitam sanctitatis, atque per verbū prædicationis aliis lumen demonstrant, lampades ardentes sunt, quia aliis viam salutis ostendunt. Et in eandem sententiam Thomas à Campis inquit. Attende tibi vt quantum vales, omnibus sis causa boni exempli, vt in te clarificetur nomen, & vita Iesu Christi. Nemo veniat ad præsentiam tuam, quin ædificatus, & latus recedat à te. Tu verò retine apud te, quòd non sis dignus alicuius colloquio, sed magis tibi proficit aliorum visus, sermo, oratio. Ostendendum est itaque in omnibus bonum exemplum, vt omnes vitæ cœlestis doctores simus, & Euangelij doctrinam, si non verbo, at (quod efficacius est) semper opere prædicemus. Nec solum Dominus ex bonis exemplis peccatorum emendationem, sed etiam ipsorum iustorum mutuum feruorem, & profectum exquirat. Quia sicut carbones mutuo se accendunt, & citius ac vehementius ignis naturam concipiunt, ita iusti sanctis operibus mutuo se exhortantur, mutuo se iuuant, & ad ampliore virtutem inuitant. Ideoque illa duo Cherubim obumbrantia propitiatorij, mutuo se respiciebant, & expandebant alas suas, quia ex eo quòd sancti, quos in Cherubinis illis cōsidero, adiuuicem suas virtutes respiciunt, robur ad proficiendum, & seipos feruentius exercendum, accipiunt. Vnde Richardus ait: Solent boni virtutes suas inuicem attendere, & alter ab altero profectus pariter & humilitatis incitamenta sumere. Vnde cōtingit, vt dum ille illius patientiam, & ille istius obedientiam, iste illius charitatem, & ille istius munditiā considerat, semper alter ab altero sumat, vnde in bonum crescat. Multum enim ad studium emendationis accinguntur, quando in aliis cernunt bonum quod ipsi minus habent. Salomon quoque idipsum astruit illis verbis: Si dormierint duo, fouebuntur mutuo, vnus quomodo calefiet? Illi namque simul dormiunt, qui sub eadem professione, in pace & cōcordia requiescunt: hi se mutuo fouent, & frigus teporis excutiunt, dum spiritu humilitatis ducti, virtutes quibus pollent adiuuicem respiciunt. Iste alterius (verbi gratia) orationem notās, spiritum orationis in se promouet, & ille istius mansuetudinem vidēs, cor suum mititate & sustinentia mansuetat. Hoc artificium est sapiētia Dei, qui bonorum exemplis bonos ad maiorem virtutem peruehit, & malos emendat. Quamobrem iure optimo iusti per dentes Ecclesiae Christi spōsæ in Cantico canticorum signantur illis verbis: Dentes tui sicut greges tonsarū, quæ ascēderunt de lauaero, omnes gemellis fetibus, & sterilibus nō est inter eas. Dentes sunt puritate cādidi, charitate coniuncti, robusti fortitudine, quorum exēplo veluti quodā spiritali morsu, peccata, & defectus aliorum consumuntur. In quem sensum Augustinus hūc eundē locū interpretans, ait: Horum enim auctoritate cōmoti, Deo per illos loquēti & operati homines credūt, & separati à sæculo, cui cōformati erāt, in Ec-

Cant. 6.

Hebr. 11.

Galat. 6.

Luc. 12.
Gra. hom.
13. in
Euang.

Ioan. 3.

Bern. ser.
16 ad fo-
rorem.Thomas
à Campis
lib. 1. de
facil. di-
spensat. c.
13.

Exod. 25.

Richard. in
Cant.
cap. 3.

Eccles. 4.

Cant. 4.

August. in
Psal. 3.

Matt. 22.
Luc. 10.

1. Tim. 1.

1. Cor. 3.

Iob. 20.

Greg. Moral. c. 35.

Apo. 2.

Matt. 5.

sapient. 2.

eleſta mēbra tranſeūt. Et ideo recte iſti, per quos hęc ſunt, dentes dicantur, de tonſis oībus ſimiles, qui iam terrenarum curarum onera depoſuerunt, & aſcendentes de lauacro, de forſium ſæculi ablutione per Sacramentum Baptiſmatis, omnes geminos patiunt. Operantur enim duo præcepta, de quibus dictum eſt, In his duobus præceptis tota lex pendet, & Prophetæ:] Diligentes Deū ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mēte, & proximō tāquā ſeipſos.] In quibus ſterilis non eſt, quoniā tales fructus reddunt Deo.] Nos autem ſecundū Dei propoſitum viuamus, & bonorum operum exemplo, tum noſmetipſos, ad meliora ſēper, & altiora prouehamus, tum alios, qui necdum viam ſpiritus ingreſſi ſunt, non tam oris quā vitæ vocibus emendemus.

Et fanē, ſi non aliud, ſaltem noſtra dignitas, & noſtra gloria ad præbendum bonū exemplum noſipſos excitet. Quid enim dignius, quid glorioſius quā vt Dei milites, non ad capiendas vrbes, nec ad expugnanda regna terrena, ſed ad conuertendas animas ſancta conuerſatione ſimus: Quid illuſtrius quā vt Deo cœleſtes ſedes impenti cooperemur, & Chriſtum animas ad ſe vocantem ſequamur? Quid deſiderabilius, quā vita noſtra omnibus teſtati facere, quæ præmia bonos maneat, & quæ ſupplicia malos & iniquos expectent? Hæc autem adipiſcimus, cum exēplo vitæ omnibus nos cognoscētibz præluccemus. Nam qui bonum exemplum aliis præbet, miles eſt Chriſti, pro eius gloriā aduerſus peccatores pugnās. Cuius malitiā laudator eſt Paulus ita ad Timotheum ſcribens: Hoc præceptum cōmendo tibi, fili Timothee, ſecundū præcedentes in te prophetias, vt milites in illis bonā militiam habens, fidem & bonam conſcientiam.] Fides quippe, & bona cōſcientia oſtenſa ſanctis actionibus potentiſſimē pro Chriſto militat, & animas prauis moribus aſſuetas expugnat. Qui bonum exemplum præbet, cooperatore eſt Chriſti, qui veluti eius vox, quā nullus non audit, ad virtutem vocat, & quid malū ſit, quid imperfectum manifeſtat. De ſe quippe, & de aliis rectam vitam ſectātibus dicere poteſt: Dei ſumus adiutores,] quia quod Dominus Scripturis ſanctis, & internis inſpirationibus, & prædicatorum vocibus dicit, ipſe vita, & actione ſuadet. Qui deniq; bonum exemplum præbet, teſtis eſt Chriſti, qui cōuerſatione ſua poſſibilem eſſe Chriſti doctrinam affirmat, & ei non ſe accommodantes operibus increpat. De his teſtibus in perſona peccatoris inquit Iob: Inſtauras teſtes tuos contra me, & multiplicas irā tuam aduerſum me.] Sed qui ſunt iſti teſtes, & quo pacto iram Domini aduerſum peccatorē multiplicet, malo verbis Gregorij, quā meis ſermonibus explicare. Teſtes Dei ſunt, inquit, qui per exercitium ſancti operis teſtantur, quæ electos ſecutura ſunt præmia veritatis. Vnde hos quoque, quos pro veritate paſſos agnoſcimus, Græco eloquio martyres, id eſt, teſtes vocamus. Et per Ioannē voce Angelica Dominus dicit: In diebus meis Antipas teſtis meus fidelis, qui occiſus eſt apud vos.] Sed teſtes duos contra nos Dominus inſtaurat, cum electorum vitam, prauitatis noſtræ cōtrariam, ad arguendos nos inſtruedōſque multiplicat. Contra nos ergo teſtes illius inſtaurantur, quia cuncta quæ agunt, ſtudijs noſtræ prauitatis aduerſa ſunt. Vnde & ſermo veritatis aduerſarius vocatur; cū mediatoris voce per Euāgelium dicitur: Eſto cōſentienti aduerſario tuo citō, dum eſ cū illo in via.] Atque de hoc eodem Redēptore reprobi perſequētes dicunt: Contrarius eſt operibus noſtris.] Et paulō poſt: Diſſimilis eſt aliis vita illius. Teſtes itaque ſuos contra nos Dominus inſtaurat: quia bona, quæ face-

A
B
C
D
E

te ipſi negligimus, hæc ad correctionem noſtram fieri ab alijs demonſtrat: vt qui præceptis non accēdimur, ſaltem exemplis excitemur: atque in appetitu rectitudinis nihil ſibi mens noſtra difficile aſſimet, quod perfectē peragi ab alijs videt. Et ſit plerūque, vt cū alienæ vitæ bona conſpicimus, noſtra ſollicitius damna timeamus: Et eo pareſcat, quanto poſt pondere animaduerſionis impetitur, quo nūc a bonorum moribus longē diſcrepamus.] Quis hanc gloriā, hancquē dignitatem contemnat, qua teſtis conſtituitur ſanctitatis, dum alios exemplo vitæ ſuæ ad ſequelam virtutis vocat? Quod ſi hæc dignitas contemnenda non eſt, ſemper bonum virtutis odorem ſpiremus, & libertate, aut laxitate viuendi alios offendere timeamus.

Sed quā intentione, & quo ſine curandum eſt, fratres bonis exemplis adiuare? Profectō non ſtudio vanitatis, & opinionem virtutis apud homines querendi, & inanis gloriæ captandæ (hoc enim puerile eſt) ſed vt Deum in nobiſmetipſis magnificemus, & eius honorem & gloriā quaramus. Ad quod ipſe nos hortatur, dicens: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrē veſtrum, qui in cœlis eſt.] Sic doctrina veſtra reſplendeat, inquit, vt eā ſanctæ actiones approbet, & opera bona conſirment. Sic verō opera bona hominibus oſtendatis, vt nō vanā laudationem ex eis, ſed verā æterni patris gloriā aucupetis. Hanc enim quarentes, & Deum in vobis tamquam in ſpeculis diuinæ virtutis magnificatis, & vobiſmetipſis, mercedem ſemper duraturam, conquiritis. Ex ſole itaq; & aſtris ſinē, quod tendendum eſt in bene operando diſcamus. Sicut enim ſol, & luna, & aſtra vniuerſa, quæ cœlum ornāt, mortales illuminant, nō quidem vt ſeiſpa exaltent, id præſtat, & proprij decoris oſtentione magnificent, ſed vt Deo creatori ſeruiant, & ſeiſpis apud homines eius maiestatem, & pulchritudinem præferant: Ideoque cœli non ſuam, ſed Dei gloriā enarrant, & non propriam laudem, ſed opera manuum eius annunciat firmamentum.] Ita viri iuſti, qui quali ſydera in Eccleſiā veluti in cœlo fulgent, & peccatores veluti luce egentes, illuminant, nō humanas laudes ex bonarum operationū exemplo, ſed Dei gloriā, à quo eſt omne datum optimum, & omne donū perfectum,] debet exquirere. Egre gie profectō iuſtos Origines cum ſyderibus cōfert, vt in illis, & lumen bonorum operum, & illuminandī cauſam, ac ſinem aduertant. Sicut cœli luminaria inquit, ac ſydera in firmamento cœli à Deo collocata, cunctis indefinenter, quæ ſub cœlo ſunt, fulgēt, atq; omnibus, quæ ſuper terram ſunt, per tēpora, ac tēpora, per generationes, & generationes mirabiliter relucent, alia quidem per noctem, vt luna, & ſtella, alia nihilominus per diē, vt ſolis ſpecioſiſſimi radij: ſic & ſanctorum virtutis inſignia, atque beatiffimi eorum agones, omnibus in perpetuum ſingulariter fulgent, omnibus in æternum bonorum formam tribuūt, omnibus ſub ſole pietatis exēplum oſtendunt. Quod autem ſyderibus, atque luminariibus cōparētur omnes ſancti, demonſtrat Apoſtolus, dicens: Stella diſſert à ſtella in claritate, ſic erit reſurrectio mortuorum.] Proculdubio ſanctorum. Sed & Angelus ad Daniele, Tunc iuſti eſfulgebunt vt luminaria cœli, & tamquam ſol & luna, & tāquā ſtella in ſæcula.] Sic itaque eſfulgent, atque emicāt omnes ſancti, non ſolū in tempore reſtitutionis, ſed & nunc in tempore præſentis ſæculi. Alius fide fulget, vt Abraham alius caſtitate, vt Ioseph: Alius nihilominus manſuetudine, vt homo Dei Moyſes. Item verō alius cōſtātia, atque tolerantia vehementium dolorum, vt ad-

Matt. 5.

Psal. 18.

Ierob. 1.

Orig. lib. 1. in Iob.

1. Cor. 15.

Dan. 12.



mirabilis Iob. Iustitiæ igitur amatores, Ecclesiæ pulcherrima luminaria, virtutis splendore fulgeant, & vitæ puritate resplendeant, & vniuersos virtutis suæ exemplis veluti clarissimis radiis illuminent. Nulla scandali nubes, nulla offensionis nebula eorum decorem & claritatē obscurat: sint recti, & simplices, & sine querela viuētes apud homines, ne illos (quod ad se pertinet) vlla macula prauæ opinionis obnubilet. Id autem cūrent, vt vera cæli luminaria, non vt

A ipsimet fulgeant, non vt famam, & nomen sanctorum aucupent, sed vt se Dei seruos fideles exhibeant, & eius gloriam, & honorem apud omnes amplificent. Sic audacter dicent cum Paulo: Neque quærentes sumus ab hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis. Qui dū gloriam caducam vitæ sanctitate nō querūt (& quod in ipsis est) abscondi, despici, & pro nihilo haberi capiunt, apud Dominū verā gloriā merentur, & æternis præmiis digni redduntur.

2. Theos. 2.



PARS TERTIA

De aliis documentis ad perfectionem comparandam.



OMNIA, quæ in superiori tractatu dicta sunt, eò tendunt, vt religiosus sciat quid agere, & quid vitare debeat, vt sine periculo, quantum in hac vita fieri possit, per viam virtutis ac perfectionis incedat. Quia verò non sufficit, aut bonum agere, aut à malo abstinere, nisi etiam illud bene agamus, & istud circumspicere & prudenter cuitemus, ideo nunc alia documenta, quæ nos modum doceant in rebus tenendum, subiicimus. Atque his obedientia, quam diuinis instinctibus debemus, principium dabit, quia ipsi non tantum operis substantiam, sed modum etiam rationemque præscribunt.

Quod religiosus diuinis inspirationibus pareat.

CAPVT XXX.



VELLEM quidem huic documento, quod modò scribere incipio, primas partes inter mediâ generalia ad assequendam perfectionē necessaria tribuere; quod quisquis diligenter in intimis sui cordis admiserit, & attentus vocem Domini se vocantis, inuitantis, & docentis, auscultauerit. breui tēpore magnos progressus in itinere vitæ spiritualis efficiet. Illud verò est Deum audire, Deo obedire, Dei monita & adhortationes accipere, & illud cuiusdam sapientis celeberrimū dictum, Sequere Deum] vita, & actione præstare. Vt autē hoc ab ipso suo principio exponamus, sciendum est, cogitationū internarum, quæ animum pulsant, & ad aliquid desiderandum, vel faciendū inuitant, quæsdam à dæmone communi aduersario procedere, quæsdam à corde nostro, ac à natura nostra exoriri, alias verò à Deo omnium bonorum auctore generari. Cogitationes à dæmone suscitatae sūt, quas ad aliquod malum prouocantes, ipse turbando, & componendo phantasmata sensuum nostrorū (habet enim ad hoc, si Deus permittat, potestatem) sensibus internis immittit, quæ intellectui præsentata, possunt illum ad cognoscendum mouere, & voluntatem, si admittantur, inficere. De his in Psalmo legitur: Misit in eos irā indignationis suæ, & indignationem, & iram, & tribulationem: immisiones per Angelos malos.] Et Ioannes ait: Cūm Diabolus iam misisset in cor, vt traderet eum Iudas Simonis Iscariotes. Cogitationes à nobis ipsis manātes sunt, quas natura nostra corrupta, & suum semper commodū querens, & illud virtuti & puritati præponens, excuscat. De quibus ait Dominus: De corde exeunt

A cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia.] Et rursus: Quid cogitatis mala in cordibus vestris:] Et sanè difficile est originēs huius duplicis cogitationis discernere, quoniam vitæque ad malum prouocant, & similes habent effectus. Vnde Bernardus ait: Quis ita vigil, & diligens obseruator motionum internarum suarum, siue in se, siue ex se factarum, vt liquidò ab queque illicita sensu cordis sui discernat inter morbum mētis, & mortuum serpentis: Ego nulli hoc mortuum possibile purò, nisi qui illuminatus à Spiritu sancto speciale accepit donū, quod Apostolus inter cætera charismata, quæ enumerat, nomina discretionem spirituum.] At licet ignotū sit nobis, an cogitationes ad malum incitantes, à nobis, an à Dæmone exortantur, notum tamen & compertum est, eas omnes esse reijciendas eo ipso, quod ad malum infligant. Cogitationes denique à Deo procedentes sūt, quæcumque ad bonum impellunt, ad sanctitatem, & puritatem nos excitant, & mētem nostrā pace quadam cœlitus immissa tranquillat. Atque harum meminit David dicens: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in plebē suam.] Et eas expectabat Samuel, dum ait ad Dominum: Loquere Domine, quia audit seruus tuus.] Et Dominus ipse à se manare nō negat, qui ait: Ego sapientia habito in consilio, & eruditus inter sum cogitationibus.] Neque enim Deus illas approbaret, quas nō à se prodire cognosceret. Paulus quoque ait: Non quod sufficētes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.] Bernardus quidem pulchrè has omnes Deo cogitationes ascribit: Sunt quædam verba, inquit, Verbi sponi ad nos, nostræ meditationes de ipso & eius gloria, elegantia, potentia, maiestate. Non solum autem sed & cūm auida mente versamus testimonia eius, & iudicia oris eius, & in lege meditatur die ac nocte: Sciamus pro certo adesse sponsum, atque alloqui nos: vt

Matth. 9

Bern. ser. 32. in Cant.

1. Cor. 12

Psal. 84.

1. Reg. 3. v. 8.

2. Cor. 4.

Bern. ser. 32. in Cant.

Vide D. Tho. 1. p. 9. 111. ar. 3.

Psa. 77.

Ioan. 13.

Matth. 15.